

Τότε ὄρμηστε μὲ θάρρος· ἡ πάλη
μεταξὺ Ἀσθερίας καὶ Τυράννων
εἶναι πάντα φοιχτή καὶ μεγάλη,
ἀλλὰ τέλος νικοῦν οἱ λαοί.

Ἡ θερμὴ τῆς πατρίδος ἀγάπη
εἶναι φλόγα ποῦ ἀνάβει τὰ στήθη,
τῆς Περσίας τ' ἀναρίθμητα πλήθη
οἱ τραχίοιοι τῆς Σπάρτης σκορποῦν.

Εὐτυχὴς ὅποιος τότες ὑμνήσει
τῆς μεγάλης Πατρίδος ταῖς νίκαις,
καὶ τὰ μάτια 'ς τὸ θάνατο κλείσει
ἀφοῦ τόσους θριάμβους ἰδοῦν.

ΕΥΓΕΝΕΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ

Ἐκ τῶν τοῦ Σμάιλς.

Ἡ δόξα τοῦ βίου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς εὐγενείας
τοῦ χαρακτῆρος, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ πολυτιμότερον
πάντων τῶν ἀγαθῶν, διότι ἀναπληροῖ πλοῦτον
καὶ ἀξίωμα, ἐξευγενίζει πᾶν στάδιον καὶ ἀ-
νυφοῖ πᾶσαν θέσιν εἰς τὰ ὄμματα τῆς κοινωνίας.
Μεῖζονα τοῦ πλοῦτου ἐξουσίαν ἐξασκεῖ ἡ εὐγένεια
τοῦ χαρακτῆρος· ἀπολαμβάνει δὲ ὅσων καὶ
ἡ φήμη τιμῶν, ἐνῶ δὲν ἐξεγείρει τὰς αὐτὰς ἀν-
τιζηλίας. Φέρει μεθ' ἑαυτῆς ἐπίδρασιν τινα, ἥτις
πάντοτε καλὰ ἀποτελέσματα μεταδίδει, καὶ δι-
καίως, διότι εἶνε ἡ ἐπίδρασις τῆς εὐθύτητος, τῆς
πίστεως, τῆς δεδοκιμασμένης τιμιότητος· αἱ δὲ
ἀρεταὶ αὐταὶ πρὸ πασῶν τῶν ἄλλων τυγχάνουσι
σεβασμοῦ καὶ ὑπολήψεως παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

Ἄριστον τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μέρος εἶνε ἡ
εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος ἢ μᾶλλον ἡ ἐνσάρκω-
σις τῆς ἠθικῆς. Καὶ πράγματι, οἱ ἐξαίσιιοι χαρα-
κτῆρες δὲν ἀποτελοῦσιν ἀπλῶς τὴν συνειδήσιν
τῆς κοινωνίας, ἀλλ' εἰς πᾶν καλῶς κυβερνώμενον
Κράτος ἀποτελοῦσι τὴν κυριωτάτην κινητικὴν δύ-
ναμιν· διότι ὁ κόσμος πράγματι διοικεῖται ὑπὸ
τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν. Καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς μάχαις,
κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ναπολέοντος, τὸ ἠθι-
κὸν εἶνε πρὸς τὴν ὑλικὴν δύναμιν ὡς δέκα πρὸς
ἓν. Δύναμις, βιομηχανία, πολιτισμὸς, τὸ πᾶν, ὡς
καὶ ἡ ὑπαρξίς τῶν ἐθνῶν, ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δρα-
στηριότητος τῶν ἀτομικῶν χαρακτῆρων· βᾶσις
τῆς δημοσίας ἀσφαλείας εἶνε ἡ ἰσχὺς αὕτη τοῦ
χαρακτῆρος, οἱ δὲ νόμοι καὶ αἱ θεσμοθεσίαι εἰσὶ
μόνον ἀντανάκλασις καὶ καθιέρωσις αὐτῆς. Ἡ δι-
καία τῆς φύσεως πλάστιγξ ἀπονέμει τοῖς πᾶσι,
τοῖς ἀτόμοις, τοῖς ἔθνεσι, ταῖς φυλαῖς ἀκριβῶς
ἴσην μερίδα προσόντων· καθὼς δὲ ἕκαστον ἀντι-
κείμενον ἔχει τὴν αἰτίαν του, οὕτω καὶ ὁ ἰδιαι-
τερος χαρακτῆρ λαοῦ τινος ἐπιφέρει τὰ συνεπῆ
ἀποτελέσματα.

Δύναται ὁ τυχὼν, καίτοι ἔχων ὀλίγην παι-
δείαν, μετρίαν διάνοιν καὶ ἐλαχίστην περιου-
σίαν, νὰ ἐξασκῇ διὰ τῆς ὑψηλοπροσύνης του σπου-
δαίαν ἐπίδρασιν ὅπου καὶ ἂν ἐργάζεται, εἰς τὴν
Βουλὴν ὡς καὶ εἰς τὰ ἐργαστάσια, εἰς τὸ χρημα-

τιστήριον ὡς καὶ εἰς τὴν ἀγοράν. «Διὰ μόνης
τῆς ἀξίας τοῦ χαρακτῆρος μου, ἔγραφεν ὁ Κάν-
νιγκ κατὰ τὸ 1801, θέλω νὰ λάβω τὴν ἐξουσίαν·
οὐδὲν ἄλλο μέσον παραδέχομαι, καὶ πέποιθα
ὅτι τὸ μέσον τοῦτο ἐάν δὲν εἶνε τὸ ταχύτερον,
θέλει τοῦλάχιστον ἀποθῆ τὸ ἀσφαλέστερον πάν-
των». Εὐκόλως θαυμάζομεν τοὺς εὐφυεῖς ἀνθρώ-
πους, ἀλλὰ καὶ ἕτερον τι πλὴν τῆς εὐφυΐας προ-
τέρημα ἀπαιτεῖται ὅπως ἐμπιστευθῶμεν τὰς τύ-
χας τοῦ ἔθνους εἰς αὐτούς. Ὁ Φραγκλῖνος ἀπέ-
διδε τὰς κατὰ τὸν δημόσιον βίον ἐπιτυχίας του
οὐχὶ τῇ εὐγλωττίᾳ ἢ τῇ εὐφυΐᾳ, ἥτις οὐδὲν ἔ-
ξοχον παρεῖχεν, ἀλλὰ τῇ γνωστῇ ἀκεραιότητι
τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. «Τούτου ἕνεκεν, εἶπεν,
ἠδυνήθην τοσοῦτον νὰ ἐπιβάλλω εἰς τοὺς συμπο-
λίτας μου. Οὐδεμίαν ρητορικὴν δύναμιν εἶχον, ἐ-
δίσταζον κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐκφράσεων, μο-
νονουχὶ ἐσφαλμένως ὁμιλῶν καὶ πάσης εὐγλωτ-
τίας στερούμενος· καὶ ὅπως ἡ γνώμη μου ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον ἐγίνετο δεκτὴ». Ἡ κοινωνικὴ θέσις,
εἴτε ὑψηλὴ εἴτε ταπεινὴ, δὲν ἀρκεῖ ὅπως ἐλύσῃ
τὴν πίστιν, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ἀκεραιότης τοῦ χα-
ρακτῆρος. Ἐλέγη περὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλε-
ξάνδρου Α' τῆς Ῥωσσίας ὅτι ὁ ἀτομικὸς αὐτοῦ
χαρακτῆρ ἤξιζεν ὀλόκληρον σύνταγμα. Κατὰ δὲ
τὴν διάρκειαν τῶν ἐμφυλίων πολέμων τῆς «Fron-
de» ἐν Γαλλίᾳ, ὁ μόνος Γάλλος εὐγενὴς, ὅστις
δὲν ἠναγκάσθη νὰ δυχρωθῆ ἐντὸς τοῦ πύργου αὐ-
τοῦ, ἦτο ὁ Μονταῖν (Montaigne), διότι, κατὰ
τὴν γενικὴν γνώμην, ἡ ὑπόληψις τοῦ χαρακτῆ-
ρος αὐτοῦ ἦτο προστασία βεβαιότερα τῆς συνδρο-
μῆς τάγματος ὅλου ἱππικίου.

Δύναμις βεβαιῶς καὶ δύναμις ἰσχυρὰ εἶνε ἡ
παιδεία, ἀλλ' ἰσχυροτέρα πολὺ καὶ καθ' ὑψηλὴν
ἔνοιαν εἶνε ἡ εὐγένεια τοῦ χαρακτῆρος. Ἡ εὐ-
φυΐα ἔνευ καρδίας, ἡ διάνοια ἔνευ χρηστότητος,
ἡ ἐπιδεξιότης ἔνευ ἀγαθότητος, χορηγοῦσι βε-
βαιῶς δυνάμεις τινὰς, εἰσὶν ὅμως δυνάμεις πονη-
ραὶ, καὶ ὅσπν εὐχαρίστηται ἢ διασκεδάσιν καὶ ἂν
παρέχωσιν ἡμῖν ἀδυνατοῦμεν, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖ-
στον, νὰ θαυμάσωμεν ταύτας, ὅπως ἀδυνατοῦ-
μεν νὰ θαυμάσωμεν τὴν ἐπιδεξιότητα βαλαντιο-
τόμου ἢ τὴν ἀκρίβειαν πρὸς τὸ σκοποβολεῖν τῶν
ληστῶν. Ἡ φιλαλήθεια, ἡ τιμιότης, ἡ ἀγαθότης,
εἰσὶν ἀρεταὶ, αἵτινες δὲν στολιζοῦσιν ὡς παράση-
μον τὸ στήθος τοῦ τυχόντος, ἀλλ' ἀποτελοῦσι τὴν
οὐσίαν τοῦ εὐγενοῦς χαρακτῆρος· καὶ ὅστις, ἐκ-
τὸς τούτων, κέκτηται καὶ τὸ προτέρημα τῆς στα-
θερότητος εἰς τὰς ἀποφάσεις, ἔχει ἀκαταμάχητον
δύναμιν πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καλοῦ, πρὸς ἀντί-
στασιν κατὰ τοῦ πονηροῦ, δύναμιν τέλος πρὸς
γενναίαν κατὰ τῆς πενίας καὶ τῆς μοίρας πάλιν.
Πεσὼν ποτὲ ὁ Στέφανος Κολόννα εἰς τὰς χεῖρας
τῶν ἀθλιῶν ἐχθρῶν του, οἵτινες εἰρωνικῶς ἠρώ-
των· — «Ποῦ εἶνε τώρα τὸ φρούριόν σου;» —
«Ἐδῶ!», γενναίως ἀπήντησε θέτων τὴν χεῖρα
ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν δυστυχῶν λαμ-

πλήρεις· και θέλουσι καταποντισθῆ, ἐὰν εἰσέλθω-
σιν εἰς αὐτάς και οἱ ἄνδρες!» Ἀκίνητοι ἔμειναν οἱ
ἄνδρες, περιμένοντες τὸν θάνατον. Οὐδὲ λέξις. οὐ-
δὲ φωνὴ ἠκούσθη ἐν ᾧ κατεβυθίζετο τὸ πλοῖον·
κατὰ τὴν τελευταίαν μόνον στιγμὴν συγχρόνως
ἐπυροβόλησαν οἱ γενναῖοι στρατιῶται. Τοιοῦτον
παράδειγμα αὐταπαρνήσεως ἔσασί θέλει τιμῆσει
τὴν μνήμην τῶν ἡρώων ἐκείνων.

Πολλὰ εἶνε τὰ διακρίνοντα τὸν ἀληθῆ εὐγε-
νῆ σημεῖα, ἀλλὰ τὸ ἐκ πρώτης ὄψεως χαρακτηρί-
ζον αὐτὸν εἶνε ὁ τρόπος τοῦ φέρεσθαι πρὸς τοὺς
ὑφισταμένους, πρὸς τὰς γυναῖκας και τοὺς παῖ-
δας. Τίνι τρόπῳ μεταχειρίζεται τὴν ἐξουσίαν του
ὁ ἀξιοματικὸς πρὸς τοὺς στρατιώτας; ὁ ἐργο-
στασιάρχης πρὸς τοὺς ἐργάτας; ὁ διδάσκαλος
πρὸς τοὺς μαθητάς; ὁ ἄνθρωπος ἐν γένει πρὸς
τοὺς ἀδυνάτους; Ἡ διάκρισις, ἡ ὑπομονή, ἡ ἀ-
γαθότης μεθ' ἧς χρᾶται κατὰ τινὰς περιστάσεις
τῆς ἐξουσίας, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἡ δυσχερε-
στέρη δοκιμασία, ἢν δύναται νὰ ὑποστῆ εὐγενῆς
τις χαρακτῆρ. Ἐκεῖνος, ὅστις καταχρᾶται τῆς ἰ-
σχύος του ἀπέναντι τῶν μὴ δυναμένων ν' ἀντι-
σταθῶσι, νομίζει ἑαυτὸν ὑψηλότατον και
σπουδαιότατον πρόσωπον, ἀλλὰ βεβαίως δὲν
εἶνε εὐγενῆς· και ἐκεῖνος ὅστις τυραννεῖ τὸν ἀ-
σθενῆ και τὸν ἀνίκανον δὲν εἶνε ἄνθρωπος, ἀλλ'
ἀνανδρός τις. Δικαίως ἐλέχθη ὅτι ὁ τυραννος εἶνε
ἀληθῶς δοῦλος ἀνεστραμμένους. Ἡ ἰσχὺς παρέχει
εὐγένειαν εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ δικαίου ἀν-
θρώπου, διότι αὐξάνει τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπι-
στοσύνην τῶν ἄλλων· πρέπει ὁμῶς νὰ κατα-
νοήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν χρῆσιν τῆς ἰσχύος, διότι
κατὰ τὸν ποιητὴν «Ἐξίστεον εἶνε νὰ ἔχη τις
ῥώμην γίγαντος, ἀλλὰ τυραννικὸν εἶνε νὰ χρᾶται
ἐκείνης ὡς γίγας». Ἡ πραότης εἶνε ἀληθῶς ἀ-
χώριστος τῆς εὐγενείας τοῦ χαρακτῆρος. Ἐπομέ-
νως ὁ ἀληθῆς εὐγενῆς θέλει πάντοτε ἀποδείξει διὰ
τῆς διαγωγῆς του μεγάλην προσοχὴν και εὐσέβει-
αν πρὸς τὰ αἰσθητάματα τῶν ἄλλων, μεγάλην περι-
ποίησιν πρὸς τοὺς ὑποδεστέρους, ὡς και πρὸς τοὺς
ἰσοτίμους, και θέλει πάντοτε σεβασθῆ τὴν φιλο-
τιμίαν και τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτῶν· ὁ τοιοῦτος
προτιμᾷ νὰ ὑποφέρῃ ζημίαν ἢ νὰ γείνη αἴτιος ἀ-
δικίας πρὸς τοὺς ἄλλους, κατηγορῶν τὴν διαγω-
γὴν ἐκείνων· φαίνεται συγκαταβατικὸς πρὸς τὰς
ἀδυναμίας, τὰ ἐλαττώματα, τὰ λάθη τῶν στε-
ρουμένων τὰ ἑαυτοῦ προσόντα· δεικνύει συμπά-
θειαν και πρὸς τὰ ζῶα· οὐδέποτε σεμνύνεται ἐπὶ
τῷ πλούτῳ, τῇ ἐξουσίᾳ ἢ τῇ εὐφύτῃ· φαίνεται
εὐεργετικὸς πρὸς πάντας ἄνευ ἐπιδείξεως και προ-
στάτευτικῶ ὕφους· εἶνε τέλος ἐξ ἐκείνων, περὶ
ῶν δύναται τις νὰ εἶπῃ, ὡς ὁ Βάλτερ Σκόττ περὶ
τοῦ λόρδου Λόθιαν· «Ἐἶνε ἄνθρωπος παρὰ τοῦ
ἁποῦ δύναται τις ἀξιοπρεπῶς νὰ δέχεται χά-
ριν τινά· σπανιώτατοι δὲ εἶνε οἱ τοιοῦτοι ἐν τῷ
παρόντι καιρῷ».

Ὁ γέρων Φούλλερ περιέγραψε μετὰ τῆς χαρα-

κτηριζούσης καινοτροπίας ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὸν
ἀληθῆ εὐγενῆ, ὅτε εἶπε περὶ τοῦ μεγάλου ναυάρ-
χου σὶρ Φράνσις Δρακί ὅτι «ἦτο ἀνὴρ ἄμωμος,
δίκαιος ἐν τῷ πράττειν και πιστὸς ἐν τῷ λέγειν·
ἐπεικὴς πρὸς τοὺς κατωτέρους, ἀλλ' ἀπέχθειαν
ἔχων πρὸς τὴν ἀνηθίαν· οὐδέποτε ἐνεπιστεύετο
τὰς ὑποθέσεις, ἰδίως τὰς σπουδαίας, εἰς τὴν φρον-
τίδα τῶν ἄλλων, ὅσον ἐπιδέξιοι και πιστοὶ και
ἀν ἦσαν· περιφρονῶν τὸν κίνδυνον οὐδένα ἀπέ-
φευγε κόπον, ἔχων ἀπόφασιν νὰ φανῆ ὅπως πρέπει
νὰ δεικνύεται ἀνὴρ τις εἰς ἀπάσας τὰς περιστά-
σεις τοῦ βίου, ἐν αἷς ἀπαιτεῖται δραστηριότης,
εὐφύτῃ και θάρρος».

Ἡ ΜΗΤΡΥΙΑ ΤΟΥ ΕΔΜΟΝΔΟΥ

Διήγημα.

Συνίετα και τέλος· τὸ 1 σελ. 578.

Ζ'

Ἡ ἀπότομος αὐτῆ τοῦ βίου μεταβολὴ κατέ-
πληξε τὴν Αεοντίνην Δουβάλ. Παρῆλθε χρόνος τις
ἕως οὐ συνέλθη και πιστεύση εἰς τοὺς ὀφθαλμούς
της. Τὸ πεπρωμένον εἶχεν ἀνεκαθεν τοσοῦτον ἀ-
μειλίκτως καταδιώξει αὐτὴν, πρὸς δὲ και αὐταὶ
αἱ τολμηρότερά της ὄνειροπολήσεις ἦσαν τοσοῦτω
κατώτερα τῆς τοιαύτης εὐδαιμονίας, ὥστ' ἐνίοτε
ὑπελάμβανεν ἑαυτὴν παίγιον φρεναπάτης και ἀ-
νεκραύγαζεν αἴφνης· Ἐἶνε ἀληθῆς; Ἡ χυδαία ἐ-
κείνη μέριμνα περὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἡ δηλη-
τηριάζουσα τὴν ὑπαρξιν και τῶν γενναιοτάτων
ἐπὶ γῆς ὄντων, ἐξέλιπε τοῦ λοιποῦ δι' αὐτὴν μετὰ
τοσαύτας νηστείας! Οἱ ἐνοικιστὰι τῶν ἐπαύλε-
ων τοῦ Μιλσάν τὴν ἀπεκάλουν «κυρά μας» κομι-
ζοντες πρὸς αὐτὴν κἀνίστρα προσφάτων κερασίων.
Οὐδὲν ἀπεδέξατο αὐτὴ κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ
συμβολαίου τοῦ γάμου, ἀλλ' ὁ Εὐτύχιος κατέβαλε
τὸ τίμημα τῆς προικὸς αὐτῆς και τῆ ἀφῆκε δι' ἰδί-
ας της δαπάνας τοὺς μισθοὺς τῶν τελευταίων μη-
νῶν και τὴν δωρεὰν τῆς Δουπλαντῆ, ἐν συνόλῳ
χίλια διακόσια φράγκα, ἅτινα προσμειδίω αὐτῇ
ἀπὸ τοῦ βάλους τοῦ κλωτίου της. Ἐλάμβανεν
ὠρισμένην κατὰ μῆνα ποσότητα διὰ τὰς οἰκια-
κὰς δαπάνας· ἐπέβλεπε, διεχειρίζετο, ἐκυβέρνα,
ἦτο κατὰ τι. Ἡ εὐζωία και ἡ ἀσφάλεια ἐπέτρε-
ψαν αὐτῇ νῦν νὰ παχύνῃ ὀλίγον· εἶχεν ἐσθῆτας
θερινὰς και χειμερινὰς, χρυσοῦν κόσμημα, κορά-
λινα ἐνώτια, δακτυλίους πλείστους. Ἀνέπνεεν ἀ-
πλήστως ὡς ὁ ἀπαλλακτόμενος βαρέος ἐφιάλτου
τὰ στήθη του πιέζοντος, και ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν
ἐντιθεῖσα ἐντὸς θερμῶν ἐμβάδων τοὺς πόδας της·
— «Ἄν ἀσθενήσω, δὲν θὰ μὲ στείλουν εἰς τὸ
νοσοκομεῖον!

Ἀρωσιώθη εἰς τὴν λατρείαν τῶν δύο ὄντων,
εἰς τὰ ὄψερα πᾶσαν αὐτῆς τὴν εὐδαιμονίαν, και
ἡ εὐγνωμοσύνη ὑπερίσχυε πάντων αὐτῆς τῶν αἰ-
σθημάτων. Ὑμνοὶ εὐχαριστήριοι ἀνῆρχοντο ἀπὸ
τῆς καρδίας ἐπὶ τὰ χεῖλη της· — Κύριέ μου, ἡ-
μην μόνην και ἀθλίαν και μὲ κατεστήσατε σύν-